

SRDCAŘ

V CÍLOVÉ ROVINĚ



Jan Pirk

A TOMÁŠ POLÁČEK

Bizbooks®

Srdcař v cílové rovince

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.bizbooks.cz
www.albatrosmedia.cz

Bizbooks®

Jan Pirk; Tomáš Poláček

Srdcař v cílové rovince – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS  **MEDIA**

© Jan Pirk, 2021
© Tomáš Poláček, 2021
Photos © Tomáš Binter, 2021

ISBN tištěné verze 978-80-265-1012-3
ISBN e-knihy 978-80-265-1019-2 (1. zveřejnění, 2021) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-265-1020-8 (1. zveřejnění, 2021) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-265-1018-5 (1. zveřejnění, 2021) (ePDF)

SRDCAŘ

V CÍLOVÉ ROVINĚ



Jan Pirk

A TOMÁŠ POLÁČEK

Bizbooks®

Čtvrtého března.

Poprvé jsem u jejich žižkovského domku zazvonil ve středu 4. března 2020 – a pak nejméně jednou měsíčně, dohromady snad dvacetkrát, navštěvoval jsem je do léta následujícího roku.

To březnové datum mi zpětně připadá důležité, ale ve chvíli, kdy jsme si vedle sebe zavazovali tkaničky běžeckých bot, startovali směrem k Žižkově jezdecké soše na Vítkově a já prvně zapínal diktafon, jsem o tom neuvažoval.

Pochopitelně jsem registroval, že máme v Česku prvních pět lidí pozitivních na jakousi novou čínskou nemoc, ale příliš mě to zatím nevzrušovalo.

Honzu trochu víc, toho dne se ke covidu poprvé vyjádřil v médiích: „Musíme se smířit s tím,“ odpověděl na neočekávanou otázku, „že tady máme jakousi novou chřipku. Nejlepší by bylo, kdybychom ji my zdraví prodělali, a brzy tak získali imunitu...“

Všechno se pak mělo velmi rychle změnit.

Obsah našich rozhovorů.

Obsah našich životů.

Svět.

„Jako bych už do dnešního světa nepatřil,“ uslyším později několikrát větu, kterou bych od klidného, veselého, společenského, sebevědomého a všeobecně velmi oblíbeného Honzy Pirka onoho 4. března roku 2020 rozhodně nečekal.

Střih.

Běháme spolu a povídáme si už přes půlrok, je poslední říjnová sobota brzy ráno, Žižkov se teprve probouzí a já už zase zvoním u Pirků.

Klidným tempem běžíme svých deset kilometrů pěšinami nad říčkou Rokytkou a já hudruju, že syn sice zatím může chodit do školy, ale kvůli pandemii mu zrušili tělocviky: „Klika,“ říkám bláhově, protože si nepřipouštím brzké uzavření dětských kroužků, „že chodí závodně na fotbal a tenis, takže sportuje skoro denně – ale co většina jeho spolužáků? Ti teď budou tloustnout?“

Honza Pirk se tváří o něco méně vesele a klidně než tehdy začátkem března.

„Ještě horší je to u seniorů,“ zlobí se. „Od naší vlády, od jedné části odborníků i z médií pořád dokolečka slyší, že mají zůstat doma, jenomže oni už po čtrnácti dnech pasivity ztrácejí svalovou hmotu, kterou pak nikdy nezískají zpět. Platí to plus minus od šedesátky, kdy začíná takzvané presenium, rané stáří – od pětasedmdesáti let mluvíme o stáří, ale to je jedno. Už zhruba od těch šedesáti hrozí, že se lidé dlouhodobě uzavření doma stanou méně obratnými, zranitelnějšími, slabšími... Vždyť oni dostávají snad nejhorší možnou radu: Sedte doma! A měli by slyšet přesný opak: Jestli můžete, okamžitě odjeďte na chatu, chodte do přírody, hýbejte se!“

Už jsem si docela zvykl: Honza Pirk je smutný z toho, co se kolem nás děje.

Zásadně nesouhlasí s tím, jak snadno a často zbytečně se vzdáváme svobody.

Jako nikdy dřív se navíc setkává s urážkami, výsměchem i nadávkami – dosud nic takového nezažil, a to je ročník 1948.

Ptám se ho, jestli celá tahle podivná krize nemůže vyústit v jeho nečekaně rychlý odchod do ústraní, do lékařského důchodu, ale zase tak špatně na tom zatím není: „Snad ne,“ mávne rukou. „Pořád je spousta lidí, kteří chtějí, abych je operoval – operační program mám našlapanej.“

Kvůli tomu ale říjnový střih nevznikl, ten píšu pod dojmem podivné scény, jíž budu svědkem, až se po hodině běhu zase vrátíme do žižkovského domu Pirkových.

K Honzovi patří už víc než půl století manželka Blanka, a je to takový ten vztah, o kterém sníme: ti dva se mají jednoduše rádi, rozumějí si, jednomu po druhém se stýská, rádi se spolu baví.

Tak jsem je při mnoha návštěvách poznal, takhle jsem si je oblíbil, ale teď zažívám cosi nečekaně nového.

„Oni prostě chtějí,“ říká Honza pořád ještě mně, „abychom se všichni báli!“

Slyší ho ale už i paní Blanka a ta mi dnes připadá lehce posmutnělá úplně poprvé. „Bohužel už i já se začínám bát,“ vaří kávu. „Bojím se o nás. O něj. Mám strach, že ho události semelou. Měl by zvolit ústup, nikam už nechodit, nikde své názory raději moc nahlas neventilovat...“

Honza má chuť mluvit o tom, že jeho názory na pandemii a na přísné restriktce evidentně sdílí taky spousta předních amerických profesorů – sepsali petici, která ho tento týden povzbudila.

„Ne, Honzo,“ říká Blanka. „Okamžitě se toho někdo chytí a vtáhne tě zas do hádek. Jsem z toho na brečení, protože máme před sebou poslední roky života, a já během nich úplně přijdu o nervy.“

Honza to ještě zkouší: „Ale někdo přece musí říct, že ten Kubek mluví poslední dobou jakoby z cesty...“

Ne. Podle Blanky nemusí: „Honzo, prosím tě!“

Zastání jako by hledala u mě. „My se vážně po padesáti letech nakonec zhádáme – a já bych si tak přála klid... Věřím mu, nesmírně si Honzy vážím, nejlíp vím, co dělá pro lidi. Jsem ráda za celých těch padesát let, ale nechci, aby mu lidi nakonec ubližovali. Nezaslouží si to. A ono už to začalo...“

Honza srdnatě odolává: „Od sestřičky v jedné pražské nemocnici jsem slyšel,“ nadechuje se, „že oficiálně sice mají devatenáct pacientů s těžkým covidem, ale opravdu vážní jsou tam dva, zbytek to spíš zaplňuje...“

Někdejší učitelka Blanka odpovídá rozumně: „Dneska nevíš, komu můžeš věřit. S jistotou zase už jenom těm nejbližším lidem – vždyť je to strašný... Máme před sebou týden volna, potřebujeme vypadnout do přírody; nechme toho. Z covidu mám už obrovskou hlavu a nemůžu to dál poslouchat!“

Druhým stříhem přecházíme dokonce až do května roku 2021. Všechna česká média právě přinesla překvapivou zprávu o tom, že profesor Jan Pirk bude k prvnímu červenci odvolán z mimořádně prestižní funkce přednosta kardio-centra v IKEMu.

Jsme už snad tři hodiny na zahradě chaty Pirkových v Konojedech, a Honza pořád dělá, jako by se nic strašného nestalo, radši vtipkuje.

Zase jednou se k nám přidává paní Blanka, která vnese do debaty vážnější notu – upřímně říká, že ji Honzovo odvolání mrzí.

„V pátek jsme si o tom dopisovaly s Renatou,“ mluví o Honzově asistentce, dávné pravé ruce, z níž se postupně stala její kamarádka: „Před Honzou to nechci číst, ale její e-mail mě dostal.“

Honza dělá, že ho to moc nezajímá: „Tak mám jít plašit vosy,“ ptá se, „abych o tom nic neslyšel?“

Nikdy mě nepřestane bavit, jak je schopen řešit několik sice zásadních, ale zcela rozdílných problémů zároveň: „Hele,“ říká mi o vteřinu později, „Provod má prej zničený vazy v koleni. Hrajeme nula nula po poločase a je to taková okopávaná, ale hlavně abychom neprohráli, máme dlouhou sérii. Slavia by letos mohla vyhrát ligu bez porážky.“

Blanku zajímá Provodovo koleno mnohem míň než mě (a mě zajímá mnohem míň než Honzu): „Tak jo,“ souhlasí, „jdi pryč. Nechci, abys to poslouchal.“

Honza odchází kamsi na druhý konec velké zahrady: „Kdybyste viděli,“ loučí se, „že sem běžím, tak to mě ženou ty vosy!“

Zůstáváme s Blankou sami a ona vypráví, jak jí paní asistentka Renata každý pátek posílá Honzův program na další týden: „Důležité to bylo spíš v době před covidem, kdy se konaly společenské akce, protože Honza si termíny moc nepamatuje nebo si vzpomene na poslední chvíli, a já pak musím spěchat honem honem. Akcí ubylo, za lockdownů dokonce přestaly, ale u pátečních e-mailů zůstalo. Tím pádem vždycky dostanu Honzův rozpis povinností, odepíšu, že děkuju, popřeju krásný víkend, ale tentokrát jsem Renatě ještě připsala, že je to teda masakr, co se děje.“

Za chvíli od Renaty přišel další e-mail, který mi nahlas čte:

Ahoj Blani,

i vám hezký odpočinkový víkend – vydrž teď ten chvilkový boom kolem Honzy, musí to tak být a za pár dní zas bude klidněji. Je pod velkým tlakem a chválím ho, zvládá to skvěle a s grácií. Musíme ho obě podpořit. Píše mi teď spousta lidí, kteří si ho váží, je jich devětadevadesát procent. Mám slzy v očích, když ty vzkazy čtu, a dochází mi, že je Honza ikonou celé republiky, nejen IKEMu. V těchto chvílích je to poznat. Chce se mi až brečet, když si uvědomím, že je součástí mého života – je to Pan doktor s lidskou duší, zaslouží si obdiv a ty musíš být hrdá, že jsi jeho ženou padesát let; i když tě někdy štve. K jeho osobě patří i tyhle věci spojené s médii; a on se nestydí říkat, co si myslí. Vím, že tobě je to protivný, ale sama vidíš, že si zachovává lidskost i důstojnost, a toho je v dnešním světě prachmálo. Věř, že nám spousta lidí takového chlapa závidí – mně jako šéfa a tobě jako muže. Tak teď na něj budme hodné, zaslouží si to moc.

Renata

Upřímně řečeno, taky mám tak trochu slzy v očích.

„Já si nad tím poplakala doopravdy,“ přiznává Blanka. „Odepsala jsem, jak jsem ráda, že ji Honza má, a že se těším, až nás Renata brzy navštíví v Konojdech a zapijeme to.“

Nevím, je-li to pro příběh Jana Pirka důležité, dokonce ani nevím, jestli to ví, ale roku 2019 jsem byl nemocný, aniž bych to dlouho věděl já sám.

Věčně se mi svíral hrudník, jakžtakž dobře mi bylo jen ve spánku a komunikovat jsem dokázal vlastně jen s rodinou a v práci; jiným lidem jsem se raději vyhýbal.

Psychiatr později zjistil, že jde o úzkostnou poruchu, která je v mém případě poměrně snadno léčitelná, nicméně mi to řekl až několik týdnů poté, co jsem dostal zajímavou nabídku: „Kdybychom přemluvili Jana Pirka, neudělal bys s ním knižní rozhovor?“

Ne, neudělal, říkal jsem nejdřív a důvody jsem měl dva.

Těžko se mi mluví s lidmi, to za prvé.

A Honza je strašně slušnej, vzornej, snad až bezchybněj typ – zatímco já si vždycky rozuměl spíš s rebely, alkoholiky a blázný...

Jenomže pak jsem v noci nemohl spát.

Napadlo mě, že kdybych na takovou knihu kývl, konečně budu muset zajít za tím psychiatrem.

A navíc jsem si uvědomil, že Honza je jedním z mála „vzorných, snad až bezchybných“ lidí, pro které mám slabost.

Říkám Honza, protože jsme se už znali a skutečně si tykali.

A znovu: znali jsme se ještě o dost víc, než Honza Pirk tušil, máme nečekaně hodně společného.

Kde začít...

Díky svému nikdy nepoznanému, toho času mrtvému nevlastnímu dědovi Mouchovi, světovému odborníkovi na hovada a podobnou havěť, jsem vyrůstal v takzvané akademické vesnici, která je v pražské Krči zhruba kilometr nad Thomayerovou nemocnicí a půl kilometru nad dnešním IKEMem – čili Honza cestou ze Žižkova do práce vystupoval na autobusové zastávce u naší základní školy.

Moje nevlastní babička Mouchová (vdova po slavném entomologovi) byla v IKEMu písáčkou Honzova učitele a šéfa Libora Hejhala, vůbec prvního přednosta kardiocentra.

Profesor s podobným příjmením, Jaroslav Hejnal, bydlel v naší Lukešově ulici – jako první v republice transplantoval ledvinu, což jsem jako kluk netušil, protože mě z medicíny zajímal jen jitrocelový sirup.

Část Lukešovy ulice, určené k bydlení hlavně vědcům, postavil Honzův švagr; za to mu patřil jeden z domků naproti nám, ale ani tohoto švagra jsem nepoznal – spolu s Honzovou mladší sestrou Hanou emigroval v osmdesátých letech do Spojených států. Ještě předtím se ovšem do domu nastěhovala Honzova druhá a nejmladší sestra Markéta, familiárně zvaná Mahula – a tuhle famílii už znám dobře, protože Markétini dva synové byli mí kamarádi a dcera platonická láska.

Navíc naším vůbec nejbližším sousedem byl vynikající cévní chirurg a Honzův přítel Jan Tábořský: „Když se ta vaše ulice stavěla,“ vyslechnu si při jednom z běhů, „musel tam každý mít nějaké povinně odpracované hodiny, a protože



Léto roku 1948, rodiče Pirkovi s prvorozeným Honzou.

Honza Tábořský dostal žloutenku a ležel, tak jsme tam šli všichni z našeho oddělení v IKEMu pracovat za něj...”

To všechno jsou spíš náhody, stejně jako fakt, že se měl Jan Pirk původně jmenovat jako já, Tomáš – jenomže na svět přišel 20. dubna 1948, což změnilo situaci.

„Rodiče mě počali za slušného režimu,“ vysvětluje, „ale narodil jsem se v režimu komunistickém. O pár týdnů dřív zemřel Jan Masaryk, což naše přesvědčilo, aby jméno Tomáš na poslední chvíli nahradili Honzou...”

Jakousi podivnou náhodou jsme na sebe taky poprvé doopravdy narazili, to bylo na jaře 2010.

V redakci mě tehdy škodolibě vyzvali, ať jdu napsat sebezničující reportáž z pražského půlmaratonu, já se kvůli tomu prvně v životě pořádně rozeběhl a Honzy Pirka bylo všude plno – na startu i v cíli ho všichni zdravili, zářil spokojeností, byl mezi svými. Radil tehdy, ať běžím jako on, rovnoměrným tempem, načež mě o dobrých dvacet minut porazil.

Tykat jsme si začali na podzim roku 2014, když jsme se potkali v New Yorku, a jak o tom teď přemýšlím, je těch náhod nějak příliš.

Mezitím mě vytrvalostní běhání začalo docela bavit taky a každý po své ose jsme se vydali přes Atlantik na maraton. Nikoho blízkého jsme s sebou neměli, jednolůžáky jsou v New Yorku dost drahé, slovo dalo slovo...

„... bydlíme spolu na pokoji, běžíme spolu,“ pravil pan profesor, „takže já jsem Honza, ahoj.“

Mě čekal maraton vůbec první, Honzu naopak poslední.

Mně bylo tou dobou šestatřicet a Honza běžel maraton poprvé v pětatřiceti, jenom byl na rozdíl ode mě sportovcem i dřív: „V té době už jsem měl splněny dva ze svých tří atletických snů,“ říkal mi, „tedy Běchovice pod čtyřicet minut a Velkou kunratickou pod patnáct. Zbýval sen poslední – maraton v libovolném čase.“

V lednu roku 1984 se zrovna stával špičkovým kardiochirurgem. Mohl na rok do Spojených států, kde se naučil všechno to, zač je pacienti oslavován. „Pracoval jsem v New Orleansu, ale rodinu za mnou nepustili, tak jsem měl čas trénovat. Přihlásil jsem se na tamní maraton a doběhl ho za 3:33:29 – v cílové rovince bych býval moc rád zpomalil, aby to vyšlo na samé trojky, ale nemohl jsem. Chtělo se mi takovým způsobem na záchod, že každá vteřina rozhodovala – cholera byla zácpou proti tomu, co jsem zažíval...”



Vlevo Honzův vůbec první maraton, 29. ledna 1984 v New Orleansu. S časem 3:33:29 nebyl úplně spokojen, chtěl běžet o čtyři vteřiny pomaleji. Vpravo Začátkem listopadu 2014 čekali na start newyorského maratonu tři hodiny. Pro Honzu byl posledním, pro Tomáše Poláčka prvním v životě.

Mimochodem, osobák si udělal až v pětapadesáti letech, byly to tři hodiny čtrnáct minut.

A od té doby se pomalu ale jistě zhoršoval.

„Dál už chci běžet k velké manželčině radosti jenom půlmaratony,“ říkal mi na pokoji, „protože v mém věku je příprava na maraton nesmírně pracná.“

Ale jo. Docela jsme se skamarádili.

Tři dny před závodem jsme jedli jen a jen těstoviny; přejídali se jimi, aby měla naše těla při závodu z čeho čerpat.

„Denně si ve vodě rozpustí magnesium,“ radil mi Honza, „předejdeš křečím...“

Na startu jsme se vzájemně ztratili, přece jen tam bylo padesát tisíc běžců, ale na třicátém kilometru, takže už mezi manhattanskými mrakodrapy, jsem najednou zjistil, že běžím přímo vedle něj. V jeden moment pak zastavil u fanoušků a jakási dáma mu podala plechovku s redbullem. „To byla ségra původně od vás z Lukešovy ulice, která pak emigrovala a dnes tu žije,“ dal mi nesobecky napít.

Na pětatřicátém kilometru jsem se ho ještě stihl zeptat, jestli náhodou neumírám na infarkt, a on se zasmál, že dokud prý mi nezačne vystřelovat prudká bolest do spodní čelisti a levé paže, mám být v klidu.

A pak mi zase utekl.

Respektive běžel pořád stejně, zatímco mně takzvaně došlo: svůj poslední maraton dal Honza v čase 3:49, já svůj první za 3:56.

A potom jsme se vídali už jen při půlmaratonech. Připadalo mi to trochu dojemné a hodně nepatřičné, když jsem někdy o dva nebo tři roky později utekl já jemu: Honza přece jen začal vyhlížet sedmdesátku, s tím nenaděláš nic.

A teď je najednou 4. března 2020 – čtvrt roku už беру prášky proti úzkosti a chce se mi povídat. Zapnul jsem diktafon, vybíháme. Nezávodíme, máme čas.

Těžko říct, jestli to je start...

... nebo spíš začátek cílové rovinky.

Březen 2020

Nejčastěji běhá Honza doma na Žižkově – má svou trasu přes Ohradu na vrch Vítkov, ze kterého může zkontrolovat starobyrou Prahu pod sebou: „Šel jsem si koupit ty vůbec nejměkčí běžecké boty, protože na podzim jsem si natrhl achilovku, neběhal dva měsíce a úplně jsem se rozpadl.“



Dva slibní medici na praxi v Kolíně roku 1970 – Jan Pirk a Ilja Kotík, budoucí osobní lékař prezidenta Havla.

„Stáří,“ suše konstatuje paní Blanka, která nás vyprovází z domu: „To jenom ty si myslíš, že budeš běhat napořád.“

Honza kývne. „A teď mi zas oteklo koleno, rozumíš... Nikdy jsem nevěděl, že mám kolena – ale radši rovnou varuju, že kdyby mě to začalo moc bolet, tak se vrátíme.“

Než vyběhneme, houkne ještě na Blanku: „To víš, holka, za měsíc je nám sedm-desát dva.“

„Hrozný,“ slyšíme za sebou: „Ani to nevyslovuj!“

Honza mi vysvětlí, že jsou s Blankou narození deset dnů po sobě, on dvacátého dubna, ona na čarodějnice, a pak už skutečně začíná náš první rozhovorový běh.

Bude první – ale v něčem taky poslední.

V žádném dalším se totiž nestane, že bychom prakticky neprobírali pandemií covidu.

Zpočátku to všechno byla sranda

Myslíš, že se ještě někdy vrátíš do formy?

Doufám v to. S tím, že bych neběhal, smířený nejsem, ale minulý týden jsem si dal na kongresu v Plzni jenom zlehka devět kilometrů, a až do včerejška paj-dal – strašně nepříjemný.

Jsi na tom závislý?

Denně běhat nepotřebuju. Ale když náhodou nemůžu, tak se vždycky těším, až zase půjdu.

A kdybys jednou sportovat opravdu nemohl, začneš chřadnout?

Jo. Ale ono je to jako se vším; musím se na podobné situace připravovat. Vím, že jednou nebudu moct ani operovat, protože chirurg je na tom třeba jako pilot, na našem stárnutí těžko najít výhody. Nejsme internisté, kteří můžou oprávně-ně a logicky říkat, že mají postupem času čím dál víc zkušeností – když chirurg

přestává dobře vidět a začnou se mu třást ruce, končí, operovat nemůže. Počítám s tím a raději počítám i s konečností svého běhání. Právě proto jsem na stará kolena začal sbírat veterány: když bude jen trochu hezky, mám se vždycky na co těšit. Projedu se třeba starým jaguarem...

Přemýšlíš o konci lékařské kariéry často?

Znám jednoho policajta, který měl hodně vysokou funkci, a ani tahle práce nejde dělat na částečný úvazek – jenomže ten můj známý nevěděl, do čeho jiného se vrtnout, tak chodil do kanceláře pořád, ačkoli už byl v důchodu... I někteří mí vynikající a moudří učitelé práci tolik milovali, že operovali v době, kdy už to bylo špatný. Jednomu jsem musel říct: „Jardo, jsi brilantní chirurg, ke kterému všichni vzhlíželi, ale teď toho už musíš nechat.“

Jak chceš tenhle problém řešit?

Jsem sice v IKEMu přednostou kardiocentra, ale šéfovství kardiochirurgické kliniky jsem už před třemi lety předal klukovi, kterému naprosto věřím, Ivanu Netukovi. A právě toho jsem hned na úvod zapřísahal: „Až, Ivane, uvidíš, že moje operování za moc nestojí, musíš mi to říct!“ Zatím ale pořád operuju nejvíc ze všech, tak uvidíme. Zrovna zítra písničkáře Františka Nedvěda, z čehož mám trochu obavu. Je při těle, z minulosti prohulenej, plíce špatný, cukrovka... Nejspíš nebude stonat jednoduše.

Co ti Ivan Netuka odpověděl?

Okamžitě začal mluvit o něčem jiném – já mu to zase připomenu. A sám snad taky ještě poznám, kdy bych měl operovat naposledy. Lidi se občas ptají, která operace byla nejtěžší, a nevím; ale těžká bude určitě právě ta, o které si předem řeknu, že je poslední. Aspoň doufám, že si to řeknu dopředu. Že neskončím po nějakém průsvihu...

Tušíš, kdy by k té tvé poslední operaci mohlo dojít?

Nechám to na přirozeném vývoji. Cítím se dobře, achilovka už je v pořádku, teď mě štve jenom to koleno. Těšil jsem se, že začnu běhat denně deset kiláků, ale asi půjdu na cétéčko, což mi dělá starost. Kéž bych mohl jezdit aspoň na kole – a kéž bych si mohl dát dva krátké triatlony do roka!



Vlevo Po promoci roku 1972, s rodiči a Blankou. Vpravo Rok 1978, Honza se stává kandidátem lékařských věd. „Oblékl jsem si elegantní pracovní oděv pro pastevce.“

Nikdy ses ke sportu nemusel přemáhat?

Nikdy, spíš naopak. Když byl velký mráz, hned jsem vymýšlel, jak si to nejlépe zařídit. Vzal jsem si třeba ústenku a dýchal přes ni, čímž se trochu ohřál vzduch; a běželo se líp.

Ústenku?

Brzy je možná budeme nosit všichni. Mrkni se na zprávy z Číny – a nově už i ze severní Itálie... A když jsme u mrazu, tak já jsem jednou na lyžích běžel ve Francii skoro osmdesátikilometrový závod La Transjurassienne, bylo minus třicet stupňů a taky jsem to nějak přežil, i když ze všech mých lyžařských závodů byl tenhle nejtěžší.

Jak ses po něm cítil?

Utahaně. Člověka bolí celé tělo.

Nepomyslel jsi na to, že přece můžeš vzdát?

Ne. Ze stovek životních závodů jsem vzdal jen jeden, přebory Prahy v duatlonu. Měl jsem tehdy natržený hamstring, myslel jsem, že když nohu zabandážuju, tak to půjde, ale nešlo – což mě mrzelo.

A jak se ti běží teď se mnou?

Překvapivě dobře, sedm kilometrů dáme. Dnes se nevzdávám.

Co v medicíně: tam ses taky odmítal vzdávat?

Hele, zpočátku to všechno byla sranda. Studoval jsem sice medicínu, ale bez velkých ambicí – teprve později jsem se jí začal věnovat intenzivně.

Kdy později?

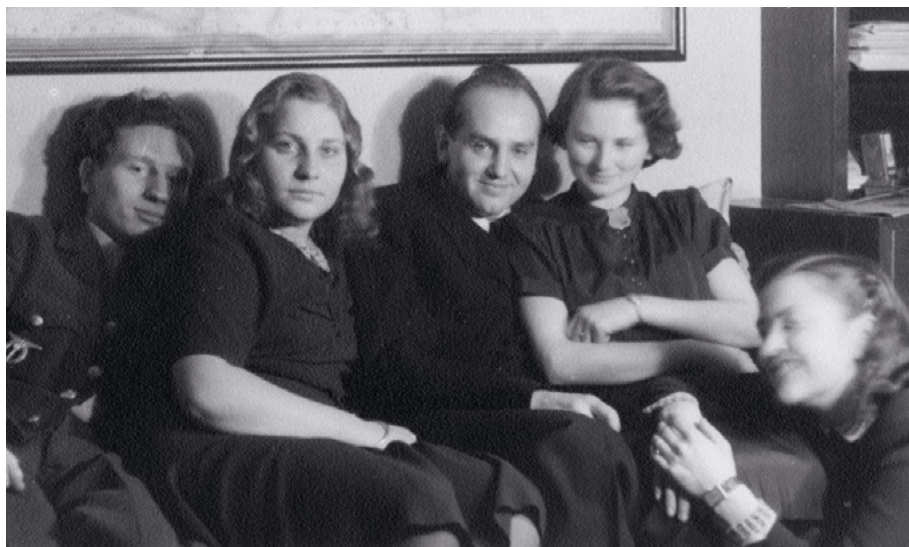
Když jsem se po čtvrtém ročníku oženil a Blanka čekala našeho prvního syna, Jirku. Tehdy poprvé jsem se naplno pustil do učení, abych bral prospěchové stipendium sto korun měsíčně. Copak, ty se směješ? Oběd v menze tehdy stál dvě koruny padesát... Tatínek pracoval celý život v takzvaném OÚNZu, Ústavu národního zdraví v žižkovské Kubelíkově ulici, a tehdy se přidělovala absolventská místa. On pro mě jedno dostal na interně jako odměnu za poctivou práci, jenomže už byl rok 1972, naše parta spolužáků odmítala pod dojmem osmašedesátého roku vstoupit do Socialistického svazu mládeže a předsedkyně KSČ v Kubelíkově řekla, že žádného Pirka neberou, protože potřebují posílit organizaci.

A tak jsi byl najednou bez místa, chápu. Ale proč mi to už teď vyprávíš?

Abych vysvětlil, že se moje kariéra vyvinula poměrně náhodně. Hned po promoci jsem se sebral a zajel na národní výbor Prahy 3 s tím, že jsem teď nezaměstnaným doktorem. Nevěděli, co se mnou mají dělat, ale pak mi přišel dopis se seznamem volných míst ve středočeských nemocnicích. Vzali jsme s Blankou kružítko, zapíchli ho v mapě do Žižkova, zjistili, že nejbliž k nám je Nymburk, a tatínek mi to schvaloval: „Jen tam běž. Uděláš si kolečko – a pak už pro tebe nějaké místo seženeme.“

Co myslel tím kolečkem?

První rok po promoci musel každý doktor strávit šest měsíců na interně, tři měsíce na chirurgii a tři měsíce na gynekologii. Přijel jsem tedy do Nymburka, nastoupil tam na chirurgii, pan primář Weiss řekl: „Jak si jednou řízneš, už toho nenecháš“ – a měl pravdu. Až do té doby jsem chtěl dělat to samé co tatínek, tedy kardiologii, ale změnil to asi právě primář Weiss, což byl vynikající chirurg a frajer. S ještě jednou věcí mě nasměroval – dnes je samozřejmě sporné, jestli dobře nebo špatně, ale já myslím, že vlastně celkem dobře. Jednou si totiž všechny nás mladé zavolal a řekl: „Pánové a dámy, já vím, že nechcete být ve svazu mládeže, to chápu, ale takovýhle bordel mi tady nemůžete dělat. Není možné, abych kvůli tomu byl každou chvíli volaný na okresní výbor KSČ a poslouchal ty řeči. Takže vám teď dávám smrtelně vážně na vybranou – buď vstupte do toho SSM, nebo vám ochotně podepíšu žádost o devizový příslib a emigrujte.“



Roku 1946 navštívil britský letec Honza Pick v uniformě RAF své pražské příbuzné na Vinohradech – rodiče Jana Pírka sedí vedle sebe vpravo.

Proč jsi neemigroval?

Jak říkám, okupace byla otřesem – tehdy v srpnu 1968 jsem si dokonce mezi tanky poprvé a naposledy zapálil cigaretu, což je u mě co říct. O rok později jsme se s Blankou o emigraci několik týdnů vážně rozhodovali, když jsme byli u mých příbuzných v Anglii. Vzpomínám, jak jsme to dilemma řešili s mými rodiči telefonátem od strejdy Honzy (tehdy už vlastně Johna Picka), který byl v Británii koncem války pilotem, a abychom působili nenápadně, namísto emigrace jsme mluvili o svatbě: „Pořád zatím nevíme,“ říkal jsem ještě koncem léta, „jestli přijedeme ségře Haně na svatbu...“ Ale vrátili jsme se. Kvůli rodinám, ale jednoduše i proto, že se nám tady u nás líbí. Pak jsem jako kdekdo trochu rebeloval, v šestém ročníku jsme odmítli schválit předvolební podporu kandidátů Národní fronty, ale v Nymburku jsme do SSM vstoupili, aby měl pan primář klid – a časem jsme se pak všichni dostali do Prahy.

Jak to primář Weiss myslel s říznutím, po kterém už nebudeš chtít nikdy dělat nic jiného?

To je jasné – v chirurgii totiž okamžitě vidíš efekt. Když máš žlučníkový záchvat, vyndají ti žlučník a šup, hned jsi zdravý. Totéž platí třeba o slepém střevu, na které bys bez chirurga mohl zemřít. Samozřejmě i o srdci, kterým já ale nezačínal – v Nymburku jsme se my mladí těšili, že zašijeme jakoukoli ránu, a výhodné pro nás bylo, že se v tom kraji sklízela cukrová řepa srpy. Občas ji brigádníci sklídili i se svým prstem a my se předháněli, kdo tu šlachu dostane šanci sešít... Jak říkám, primář Weiss měl v pravdu. Jen v jedné věci se trochu mýlil: neradil mi přechod do IKEMu.

Z jakého důvodu?

Byl si jistý, že se tam nikdy nemůžu stát primářem – pro okresního chirurga byl už tehdy slavný IKEM něčím příliš vzdáleným... Jinak na celý dvouletý Nymburk vzpomínám rád, jenom dojíždění bylo strašné. Každé ráno jsem ze Žižkova běhal dolů do Libně na nádraží, což by nevadilo, ale když odpoledne přišel pacient na ambulanci a mně ujel o vteřinu vlak, na další jsem musel čekat hodinu a půl. Už z tohoto ohledu pro mě pak byl IKEM výhrou – když ujel autobus, počkal jsem sedm minut.